

Венчање и студентски дом

У току припреме прилога за научни скуп „Манастир Бањска и доба краља Милутина“, захваљујући подстреку Наде Димитријевић, која ми је помогла и око прецизирања наслова и теме о том врло успешном владару из династије Немањића, изразитије присутном у нумизматичкој збирци и студијама Сергија Димитријевића¹⁷⁷ – претраживао сам архивске и друге материјале. У једном моменту, међу папирима о великану наше националне нумизматике, пронашао сам *Извод из матичне књиге венчаних* Сергија и Наде. Они су се венчали 26. марта 1947. године у Народном одбору I реона у Београду, како стоји у документу.¹⁷⁸ То сам само узгред напоменуо Нади, кад је у једанпут, изненада, кренула бујица сећања.

- Знаш, Сергије, који је скоро у свему био испред свога времена, закаснио је на своје венчање, каже она, са тужним смешком и прелази на студијске рокове:

- Сећам се да, када „пробије“ све рокове за предају рукописа, радећи до задњег трена на његовом усавршавању и дограђивању, онда таксијем хита, жури да га преда – појашњава нам Нада ову Сергијеву особину и напомиње:

- Миша је једном у детињству рекао да ће се и он, као тата, бавити науком, али оном у којој нема рокова, јер су му дозлогрдили, пошто се у кући о њима често говорило, додаје мало анегдотски, па наставља о венчању:

- Када смо изашли са венчања Сергије је „сведоцима“, односно куму Павлу Савићу, професору Универзитета у Београду и Милији Радовановићу, старом свату, првоборцу, који је тада био студент Војно-политичке школе на Топчидеру – рекао: „Е, сада довиђења“, са намером да свако пође на своју страну. Али на то се наљутио Павле Савић:

- То нема смисла, безобразлук... Можемо бар да пођемо у посластичару, рекао је резигнирано.

- Сергије се на то мало пренуо, прича нам даље Нада, са суздржаним смешком, који јој потискује болест и озбиљне проблеме што је опхрвавају... – И пошли смо у посластичару, која је тек била отворена... ту негде, близу Академије наука – на шампиту, кремпиту... Застала је мало, заћутала:

- Али, знаш, целог века он је јео шампиту, а ја увек кремпиту, указује сликовито на присутне разлике.

- Испричаћу ти један детаљ који је занимљив, јер даје слику тога времена и скоро је за литературу... (Односи се на Кнез Михајлову бр. 42).

По преласку у Београд, крајем 1946, Сергије се настанио на поменутој адреси, у најужем центру Београда, а радио је као директор Економског института ФНРЈ. Док је Нада била студент, како је записано у рубрици „занимање“; а место становања - Студентски дом, 27. марта бр. 48.

---

¹⁷⁷ Н. Цветковић, *Поглед на новчарство краља Милутина у нумизматичкој збирци и делима Сергија Димитријевића, Манастир Бањска и доба краља Милутина* - Зборник са научног скупа одржаног од 21. до 24. септембра 2005. године у Косовској Митровици, Центар за црквене студије, Ниш, Филозофски факултет, Косовска Митровица, Манастир Бањска, 2007, стр. 183-198.

¹⁷⁸ У *Књизи венчаних* стр. 307, текући број 227.

ИЗВОД

Л.Т.С.

ИЗ МАТИЧНЕ КЊИГЕ ВЕНЧАНИХ

Народног одбора Грмоња, среза Београд, округа Београд

СТРАНА 307

<p>237 Текући број</p>		<p>(26) државној књизи брака 1944 год. <u>Београд</u> дан, месец и година склапања брака место склапања брака</p>	
Породично и рођено име	Женика <u>Димитријевић Сергија</u>	Невесте <u>Анђелина Норенца</u>	
Раније брачно стање	<u>немачења</u>	<u>немачења</u>	
Дан, месец и година рођења	<u>19 марта 1912</u>	<u>20 јануар 1924</u>	
Место рођења (срез, округ)	<u>Гироти</u>	<u>Београд</u>	
Држављанство	<u>др. Н.Р.Ј.</u>	<u>др. Н.Р.Ј.</u>	
Народност	<u>српски</u>	<u>српкиња</u>	
Занимање	<u>дир. кнежевог конторског одела</u>	<u>стичарка</u>	
Место становања (срез, округ)	<u>Београд Кнез Милоша бр. 42</u>	<u>Београд 27 марта бр. 48</u>	
Породично и рођено име родитеља	оца <u>Димитријевић Милош</u> мајке <u>Јаранака Саваја</u>	оца <u>Радемовић Драгослав</u> мајке <u>Митаровић Рад</u>	
Породично и рођено име и место становања сведока при склапању брака	<p>1) <u>Савић Павле, др. уметник, бр. 2а Јагњина 7, 29</u> 2) <u>Радвановић Милица, ст. уметник, бр. 10а Јагњина 7, 29</u></p>		
Породично и рођено име и место становања пуномоћника или тумача			
Породично и рођено име службеног лица пред којим је брак склопљен	<u>Зарђевит Миланко, прито Н.О.Грмоња</u>		
Породично и рођено име матичара	<u>Возинковић Драгослав, мати Н.О.Грмоња</u>		
Изјава брачних другова о њиховим породичним именима и друге изјаве: <u>Брачни другови су се добровољно давали своје имена и поручили да се неће мењати, а да се неће мењати. 7 сеп. 22. 36 год. у Београду. Познати су истражили сагласношћу. Примедбе и исправке трешака: за сутрашње 7 брак.</u>	Накнадни уписи и прибелешке: <u>?</u>		
Сведоци:	Брачни другови:	Издато дана <u>26. марта</u> 194 <u>7</u> год.	
1) <u>Савић Павле с.р.</u>	<u>Димитријевић Сергија с.р.</u>	<p>Матичар <u>Зарђевит</u></p>	
2) <u>Радвановић Милица с.р.</u>	<u>Анђелина Норенца с.р.</u>		
<u>Зарђевит</u> Службено лице	<u>Зарђевит</u> Матичар		

Цена комаду 150 динара

Издање и штампа Државне штампарије у Београду

Слика 5: Извод из матичне књиге венчаних
Сергија и Надежде Димитријевић.

Убрзо после венчања Сергије је позвао Надине другарице из десетокреветне студентске „собе правница“, како су је звали, у свој стан, у Кнез Михајловој, да се сви заједно почасте и обележе тај свечани чин.

- Моје колегинице су на једвите јаде сакупиле новац да купе стаклене чаше, прича нам Нада. – То је било време општег сиромаштва, објашњава она – није имало ништа да се купи... Оне које су дошле, биле су одабране и почаствоване. Прима их професор Универзитета... То је велика част! - понавља.

Сергије се тада већ био опоравио, попунио, пун младалачке животне енергије... Али је као тежак туберкулозни болесник час био позитиван час негативан, па је заједничко становање представљало истинску здравствену опасност за Наду. Повремено су на контролу одлазили заједно, ради провере да можда није дошло до неке инфекције...

- Био је веома леп, некако свеж и оран... Имао је на себи француски капут који му је красно стајао, а био је права реткост, описује Нада Сергијев изглед. – А за моје другарице, још и професор на Правном факултету, који им предаје Политичку економију I.

Пошто смо се почастили, дружили, причали шале, вицеове, које је Сергије увек весело казивао и нове бележио, дошло је време растанка.

- Професор устаје, прича нам Нада, сада већ са доста узбуђења, - придржава капут једној другарици, другој, следећој... Свака се љубазно са смешком захваљује... Кад Сергије узима и мој капут, придржава ми, ја га облачим мало збуњено... Другарице се само зачуђено згледаше између себе, па у мене... Полазимо низ степенице, ја са њима... Потпуна занемелост, запањеност... Чим смо изашле на Кнез Михајлову силовито је праснула песма... и отишла се све до студентског дома...

Нади глас подрхтава, очи јој се влаже од сећања која навиру.

- И ништа ме нису питале... Ни једну реч... Свака леже у свој кревет... Сутрадан устајемо, и поново ни речи... А међу нама је било девојака из патријархалних породица, једна је била из поповске, а друга из учитељске фамилије.

- Сергије и ја смо већ више од четири месеца живели у пуној љубави. Али оне су сматрале да, бар првих ноћи након венчања, треба да останемо заједно.

Страх научника и професора да Наду не зарази тада смртоносном туберкулозом, њима није био разумљив и прихватљив.

Додајмо овде да је Надежда Димитријевић Белка, убрзо након ових сећања и казивања, преминула у Клиничком центру „Бежанијска коса“, 15. августа 2007. године. Чланови породице, а у првом реду син Милан, предузели су све, да она буде сахрањена поред свог супруга у Алеји заслужних грађана, на Новом гробљу. У том смислу обратили смо се Скупштини града Београда, где смо у рано јутро, 16. августа, затражили пријем. Упутили су нас на Радмилу Хрустановић, коју смо упознали са тужном чињеницом да је јуче преминула наша родитељка, супруга знаменитог научника проф. др Сергија Димитријевића, историчара и једног од твораца модерне српске нумизматичке науке, великог дародавца

јединствене колекције српском народу (највећа приватна збирка српског средњовековног новца). При том смо указали на чињеницу да Надежда потиче из познате неимарске породице Анђелковић из Косанчића (изградили мост на Сави и први хотел на Авали). Госпођа Хрустановић нас је обавестила како захтев да буде сахрањена поред свог супруга, у Алеји заслужних грађана, треба да поднесе нека значајна научна или културна установа. Одмах смо кренули ка САНУ, где су нас упутили да такав документ може да одобри само председник или секретар Академије, а да су обојица одсутни.

Када смо то сазнали, брат Милан је извадио мобилни телефон у коме је имао регистрован број секретара САНУ, академика Николе Тасића и без устручавања га позвао. Он му је изразио саучешће и означио време када ће доћи у зграду Академије.

Питао сам Милана како то има директну и непосредну комуникацију са секретаром САНУ, а он ми је кратко одговорио да се, поред осталог, познају и захваљујући сарадњи у оквиру ротари клуба „Београд“.¹⁷⁹

- Видиш ову значку, показује Милан - он ми је својевремено (мај 1995), као председник Клуба, заденуо за ревер.

После обављених хитних обавеза у вези са сахраном, поново смо дошли у зграду Академије, где је Тасић одмах примио Милана, саслушао његову молбу и при томе консултовао председника Николу Хајдина. Након краћег разговора, одобрења и сагласности челника Академије, наложио је служби да припреми одговарајући документ, који је убрзо и потписао.

Пошто се Милан појавио са важним папиром, својеврсним решењем читаве деликатне ситуације, из душе сам рекао:

- Е, мајка је родила сина који има такав углед да у једном потезу реши и најкрупнији проблем, обраћањем највишој српској научној институцији и омогући да, по сопственој жељи, лежи поред свога супруга.

- У више прилика мама ми је помињала жељу да почива поред тате... Када је супруга професора Александра Милојевића, који лежи у истом гробном простору, сахрањена поред свога мужа, рекла ми је са мало туге – *Видиш, заузела ми је место.*

Даровити песник Војкан Живојиновић суочен са драмом последњих дана живљења наше родитељке Надежде Димитријевић, у августу 2007. године написао је потресну песму *У светлост преточена*, посвећену преминулој Надежди. Сам метафорични наслов песме и посвета – *За Надежду Димитријевић* – скоро да је Песма сама. Ти стихови као да су траг Божанског послања, што ју је вазнесено примило у своје наручје. И доиста, наша само наизглед обична *мајка од глагола радити*, истовремено родитељка и духовна Мати, - истински је у *свеживотну светлост преточена*; па је у Живојиновоћевим стиховима истовремено и Боготворни симбол, *велемисао*

---

¹⁷⁹ Приликом редакторског дотеривања и Миланове ауторизације овог дела текста, са мало жаљења смо констатовали да за нас, када то устреба, *далеко било*, вероватно неће нико моћи на овај начин да се заузме.

без речи, узносита песничка слика, као доживљај душе, и лирска метафора, у смислу етеризације.¹⁸⁰

У светлост преточена

За Надежду Димитријевић

Поноћ у зубима
А још ме дан
до костију гули,
круг распори недра
и врела вишња
у самоћи запева:
знам, само си се у светлост преточила.

Одлазиш уз прозиран мрак,
Који не беше кључ
Кад магма посребри главу
Што сад под гудалом
Свиће размазан пев.

И вода губи своју течност
Кад завеса се дну подаје
Јер и такав круг давнина
Просу светле завичаје.

---

¹⁸⁰ Н. Цветковић, „Космички цвет младости“, Зборник радова конференције „Развој астрономије код Срба VI“, Публикације Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, св. 10, Београд, 2011, стр. 1208-1210.

У лирској метафоризацији Надежде, *Светлост* је идеално исходиште и апсолут; идеална граница етерично-материјалног у безграничју, што се креће немистификованом брзином детерминисаном коначношћу (смрт) у људском постојању и непостојању. Светлост је вид безобличја света у коме је *свеобличје*, односно Апсолут. У Живојиновићевој песничкој визији, с ове стране светлости, у коју је Надежда преточена, није оностраност праоблика, па и људског обличја, ни свеколика чулност и поимање, узето као *облик мишљења* и духовне делатности. Поимање је, у песниковом виђењу, истовремено и облик и путеност и - концепт који је идеја, - мисаони пројекат и програм осмишљавања варљивог и неизрецивог горко-слатког Постојања...

Свемајка у *светлост преточена* и поноћни трен упокојења у Живојиновићевом певању, симболизују и истовремено метафоризују наизменичне токове и аксиологију развојног, као и временско-просторног, дневно-ноћног циклуса, на разним космичким нивоима.

Надежда у свом горко-слатком Постојању, из сеновитог раздобља живота, прелази у светлосно озорено, зрачно и чисто. – Исто, стр. 1209.

Пастиру се свака бодља нада
Као лептир ноћни,
Светлу кад похита у сан
Он је око занемело
Јер није свака ларва
Мирисом подарена
Амин!

Војкан Живојиновић
15. 08. 2007.

РАНО ДЕТИЊСТВО И ДЕЧАШТВО

Деца су као људски потомци једина истинска будућност која је почела. Она су непрекидно извориште наде и оптимизма, и вечита револуција живота која се вазда обнавља. Без њих не расте кућа и кућиште, нити се развија и узраста основа друштва, јер деца су богатство људског живота у целини.¹⁸¹ А свет се одржава дахом невине деце, како је записано у *Курану*. – Можемо рећи да свет детињства Милана С. Димитријевића у много чему заснива и најављује свеколика студијска интересовања, стваралачка и лирско-поетска прегнућа и велику љубав према путовањима, баш онако као што се по јутру дан препознаје.

Кад говори о детињству Милан се врло радо и најчешће сећа своје баке Софије Димитријевне Караулове,¹⁸² удате Димитријевић, коју је, са

---

¹⁸¹ Н. Цветковић, *Тумачење књижевности за децу I, II*, Филозофски факултет Косовска Митровица, 2003.

¹⁸² Софија Димитријевна Караулова потиче из чиновничке породице са севера Русије. Отац јој је био Димитрије Јефграфович, син Јефграфа Петровича и Параскеве, унук Петра Караулова свештеника у Вологди и Дарије. Мајка Надежда Александровна Голубева, удата Караулов, ћерка је Александра Фјодоровича, свештеника, сина Феодора црквењака и Дарије, и Аполинарије Алексејевне Глубоковске, ћерке свештеника у Грјазовцу Алексеја и Надежде. Рођена је 21. јула 1877. у Вологди, где је стекла основно образовање. А 1885. положила је пријемни испит за упис у припремни разред вологодске Маријинске женске гимназије у којој је завршни испит дала 1895. У многољудној породици Караулова било је, према генеалошком стаблу, које је сачинио Сергије, четири сестре, Софија, Олга (4. март 1887), Ана (19. октобар 1889) и Катарина (10. октобар 1878), и два брата, Николај (7. август 1882) и Јевгениј (13. јануар 1885), који су суделовали у тадашњим превратничким збивањима у Русији. Из Софијине преписке са рођацима види се да је њен отац Димитрије умро 23. јула 1918, у 54. години, мајка Надежда 1911, а сестра Катарина 1921. Катарина је била удата за Александра Соколова и имала три кћери: Веру, учитељицу Железничарске школе у Њандоми; Антонину, удату за Алексеја Александровича Леонтјева, професора гимназије, чији је син Валерије погинуо на фронту 1941 и Ану, учитељицу у месту Устје у Вологодској области. Касније је Сергије сазнао да је Софијина сестра Олга, која је радила као лаборант у дечјој болници у Лењинграду, на Васиљевском острву, умрла 21. јуна 1952. од инфаркта.